چەند سەرنجێک لەسەر تاوانکانی دووگیی جیفری ئیپستین.. حەسەن ئازانی

- ئەم تاوانە کارێکی قێزەون و تاوانیکی دژە ئینسانییە!
- بە بۆای من تاوانباری سەرەکی جیفری ئیپستین نیە بەڵکو ئەو دەسەڵات و سیستەمیە کە جیفری لە ژێر سایەیدا ئەو دووگیو شوێنەی بۆ بڕەخسێنێ. بۆیە دەبێ سەرتا سیستەمە یاسایی و حوکمانیەکە سەرکۆنە بکرێت ئینجا جیفری ئیپستین
- تاوانبارکان کە لە تاوانکانی دووگیی ئیپستینەوە تێوەگلاون، جا کەم یان زۆر ، ئاستەوخۆ یان ناڕاستەوخۆ، زۆرن و فرە گەورەو فرە نەتەوەو فرە پیشەو فرە ئایدۆلۆجیی و فرە ڕەنگ و فرە کەلتوورو فرە ئایین و فرە شوێنی جوگرافیایی جیاوازیشن. بۆیە بە گشتاندنی تاوانکەو لکاندنی بە لایەکەوە کارێکی نا لۆجیک و نادروستە.
-دروست نییە ئەو تاوانە دژە ئینسانییە تەنها بدرێتە پاڵ ئایدۆلۆجیەتێک، شوێنێک، کەلتوورێک، ئایینیک یان ڕەگەزو نەتەوەیەک. چونکە زۆر نزیکە لەو شێوە تاوانانە لە زۆر شوێنی تریش بوونیان هەبی بەناو جارێ ئاگەنداندنکان پێی نازانن، یان دەزانن و ناوێرن هیچ بڵێن.
-میژوو لەو جۆرە کارانەی تەماکردووە بە تایبەتی لە کاتی جەنگ و داگیرکاریکاندا.
- سەردەمی کۆیلایەتی و سەردەمکانی ماموو کۆین و فرۆشتن بە ئینسانەوە ئەو جۆرە تاوانانەی زۆر تەدایە. ئێستا بازاڕی کۆین و فرۆشتنی ئەندامکانی لەشی ئینسان و ماموو بە ئینسانەوە بڕەوی زۆری هەیە. لە هەندێک وڵات و لە لایەن هەندێک گرووپی ماموو بە ئینسانەوە ئەنجام دەدرێت.
- لە نەو سیستەمێکی، خوکیدا، دەوڵەتیی و عیلمانیدا، لیبڕالیدا، کۆمۆنیستیی و چەپدا، هەروەها لە نەو سیستەمیکی تەواو ئایینیشدا ناتوانرێت بە تەواویی بڕ بە تاوان و تاوانی دژە ئینسانیی بگیرێت. تاوان ئەنجام دەدرێت بەناو گرنگ ئەوەیە ئەو جۆرە سیستەمە سزای تاوانبار بدات! بەگەر هەیە کە لە هەندێک سیستەمی حوکمایدا زۆر بە دەگمەن

تاوانبار سزا دەدرێت!

- دروستە نێو لایەنی ئایینی و خودایی بێت تاوانکانی نێو دوورگەی ئیپستین وەک پەوپاگەندە بۆ پاکیی و بێتاوانی خۆی بەکاربێنێت.. پەیدابوونی تاوانباریک ناکاتە ئاوەژوی تاوانی تاوانبارەکەی پەشخەی بشواتەوە.
- لە نێو هەرسێک ئایینە ئیبراهیمیی و ئاسمانیەکەدا ئینسان تاوانی ئەنجامداوە کە ڕەنگە زۆریش بە قەبارە گەورەترو لە ڕووی ئینسانیشەوە دژە ئینسانیی تر بووبێت لەوەی دوورگەی ئیپستین. لە هەردووک باردا تاوانەکە ئینسان ئەنجامیداون بەڵام لە دوورگەی ئیپستیندا ئینسانەکە خۆی لەوەکالەتی خۆیەوە تاوانەکەی ئەنجامداوەو لەویتریاندا تاوانەکە بە ناوی خواو فەرمانی خواوە ئەنجام دراوە. تکایە مژووی هەرسێک ئایینەکەی ئیبراهیمی کە بریتیین لە مەسیحیەت و یەهودیەت و ئیسلام تەماشا بکەن. کارەکانی داعش بە نموونە. یان کەنیزە زۆرەکانی حەرەمسەراکانی سەردەمی خەلافەتی عوسمانی و سەردەمی فتوحاتی ئیسلامیی بە باکوری ئەفریقاو هێنان و بە سەبایەبردنی دێیان هەزار کچی ئەمازیغیی بە شام. مژوو چەندین نموونەی لەو جۆرەی بە تەماركردووین!

تێبینی: کاری گرنگ و دەستبەجێ و ئینسانیی بە هەر کەس و لایەن و شوێن و ئایدۆلۆجیی و کۆلتوورو ئایینێک ئاوەیە کە ئەو تاوانانە سەرکەنە بکات و داوای دەستبەجێ سزادانی تاوانباران بکات، نەکو بێت تاوانەکە بە کۆلتوور بکات یان بە یاسایی بکات یان بیشەرعێنرێت! ئەو تاوانانە تاوانی دژە ئینسانین و دەبە هەر کەسێک باوەڕی بەوە هەبی کە ئینسانەو باوەڕی بە ئینسانییەت هەبە، دەبە دژی ئەو تاوانانە بێتە قسەو بشهێتە مەیدان.

حەسەن ئازانی

سوپاس بۆ ڕۆژئاڤا.. پانێلێک لەگەڵ ئاری بۆ: د. ئازاد حەمە، م هاوژین مەلا ئەمین، م عەزیز ڕەئوف

تەم باراک و بەکخستنەوەی

جیۆپۆلۆتیکی سوریا و باجەکەی.. جوتیار

ئێستای تەم باراک لە ڕێکخستنەوەی ئەستای سوریادا پێویستی بە خوێندنەوەیەکی وردی سیاسی بە شێوەیەکی ڕەخنەیانە هەیە، نەک وەکوو تەنها کاراکتەرێکی سیاسی کە نوێنەرایەتی سیاسەتی دەرەوی ئەمریکای سەردەمی ترامپ دەکات، بەڵکو وەک دەنگوو هەڵکەی کاریگەر کە ئاراستەیەکی کۆنەپەرستانەی جیهادی ئیسلامی- سیاسی دیاریکراوی لەو ناوچەیە شەرعیەت پێدا پێداگری لەدەکات.

لای من گرفتەکە لەو شوێنەوە دەست پێدەکات کە کورد لە ڕۆژئاڤا تەنها وەک ئامرازێکی کاتی مامەڵەی لەگەدا کرا، یەپەگە و کوردانی ڕۆژئاڤا بە ساڵانێکی زۆر بە هاوبەشێکی جێی متمانە لە شێوەی دژ بە دەوڵەتی دەندەی ئیسلامی(داعش) دادەنران، هاوپەیمانی نەودەوڵەتی سوودەکی زۆری لە توانا و بەشداریکردنیان وەرگرت، هەزاران شەهیدانی کورد گیانیان لەدەستدا، لە هەمان کاتدا مەدەلێکی سیاسی لە باکوری ڕۆژهەڵاتی سوریا سەریهەڵدا کە لەسەر بنەمای (نا ناوەندی) و بەشداری ژنان و حوکمڕانی هاوبەشی نەتەوەیی دامەزرا. ئەو مەدەلە بە شیوەیەکی گشتی ستراکچەرێکی سیاسی تەواوی نەبوو، بەڵام هەوڵێک بوو بە دروستکردنی نەزمێکی ئالتەرناتیف لە دوای وێرانیکانی شەڕی ناوخۆ لە سوریادا.

کاتێک دەستەواژەی (یەکگرتن) لە چوارچێوەی ئاڵۆگۆڕە سیاسیە نوێکاندا لە سەردەمی ئەحمەد شەرعدا بەکاردەهێنرێت، پرسیارە چارەنووسسازەکە بە ئەمە ئەوەیە، کە مەرجەکانی ئەم یەکگرتنە دیاری دەکات؟ وە بەرژەوەندی کە لە بە هەزی ناوەندایە؟ (تەم باراک) چەندین جار لە لەدوانە گشتییەکاندا باسی لەوە کردووە کە ڕەهەندی هەزە کوردییەکان لە ڕووی مێژوویی و هاتنە دی و ئێستا لاپەڕەیەکی نوێ دەستی پێکردووە، دەربەینو هەڵبژاردنی ئەو لەدوانانە خێی لە خێدا ئاسەی کێشەکان، بە تەواوینی من ئەو جۆری خیتابە ئەوە دەگەیەنێت کە خواستەکانی کورد بە ئەمە لە شەڕدا کارا بوون، بەڵام بە پیچەوانەشەوە، لە ئاشتیدا بە ئەمە ناکاران.

ئەو هەڵوێستە، هەڵوێستەکی ئۆپۆزیسیۆنی دووفاقی و نا مەبەستی نەرێنییە، (تەم باراک) نوێنەرایەتی ڕەهەندێکی کۆنسێرڤاتیڤانەی سیاسی دەکات کە سەقامگیری دەوڵەتێکی سێنتراڵ لە دیدگای خێدا پێویستی بە قوربانی چارەنوسی نەتەوەیەک، ئەو لە ڕوانگەیەکەوە قسە دەکات کە یەکێتی دەوڵەت و ڕێکخستنەوەی جیۆپۆلۆتیکی لە پێشینەی هەموو

شتێکدا بێت، لە هاوکاتی ئەوەو هەنگاو ئەوە یەکگرتوویی بێت، بەڵام لە هاوکاتی زەربەی زەری خەڵکی کورد مانای ئەوەیە دەستکەوتە سیاسییەکانی هێژاقا لە قاڵب دەدرێن ومینیماڵ دەکرێنەوە، کاتێک کارکتەرە سیاسیە کاریگەرەکانی ئەمریکا بە ئاشکرا ئاماژە بەوە دەکەن کە پەژەکانی (خەسری) پشتیوانی درێژخایەنیان نییە، ئەوە بە شێوەیەکی راستەوخۆ وکاریگەر پێگەی دیالۆگو نوێنەرایەتی دانوستانکاری لایەنی کوردی لە بەرامبەر هەزی ناوەند لاواز دەکات.
ئەو بابەتە بە هەموومان جیگای پرسیارو گومانە، یاخود ئەوە چ پەیامێکی بە ئیمەی کورد تێدایە؟ سایانێک وەک هاوبەشێکی گرینگوو ستراتیژی لە شێی داعشدا ناسێندرابیت، کەچی ئێستا بەیاربێت بە ناچاری و لە ژێر فشاری هەڕەنودەوەتیەکان بتخێنە ناو مەدلێکی دەوەتی ناوەندییەوە کە لە هووی مێژووییەوە هیچ بوارێکی بە بوونی کورد لە سوریادا فەراهەم و پێشکەش نەکردووە، کاتێک دەنگە نازییە نودەوەتییەکان بە شێوەیەکی هێخنەگرانە لەو ئاوگەڕە خراو کتووپڕە ناکۆنەوە، لە دەرئەنجامدا وەک پێویستیەکی پراگماتیک دەیخێنە هووە، چونکە ئەوان پییان وایە ئەوە دەستکاری ئەو نەخشە سیاسییە کە ئەوان لە زیهنی خۆیاندا بنیادیان ناوەو کاریگەری خراپو نەگەتیف دەخاتە سەر ستراتیژیەکانیان.
نزیکیی (تەم باراک) لە ناوەندەکانی دەسەڵات لە واشنتۆن و لە ئەکتەرە هەرێمایەتیەکان، قورسایی بە لەدوان ودەربەینەکانی ئەو دەبەخشێت، تەنانەت ئەگەر بەتەنیاش نەتوانێت بەیار لەسەرئاوگەڕەکانی سوریا بدات، بەشداری دەکات لە داشتنی پلان و ستراتیژیەکی سیاسی کە رێژاقاو کورد وەک فاکتەکی کاتی سەیر دەکات نەک وەک پەکهاتەیەکی هەمیشەیی نەزمەکی داهاتوو بە سوریا. بە بڕوای من هێک لەبەرەو هێی نەرێنی ئەو (تەم باراک)دەردەکەوێت، نەک وەکوو نەیارێکی ڕاستەوخۆ، بەڵکو وەک هاکەرێکی سیاسی هێکی سور بەسەر نەخشەی سیاسی خەسڕیدا دەهێنێت لە هێژاقا و هاکی دەکات.
من ئەوە زۆر بە مەترسیدار دەزانم کاتێک یەکگرتنێک پەیامەکەی دەبەستە بەدەسەڵاتی و ناچارکردنی کورد، ئەگەر هەڕەشەی و شێکارەکانی کورد بەبە پاراستنی تایبەتمەندیە سیاسی و کەمەیاتیەکان لەهووی دامەزراوەییەوە بخرێنە ناو پەکهاتەکانی دەوەتی ناوەندەوە، ئەو کات خەبەوبەڕی ناوکی ڕاستقینەی سیاسی خەی لەدەست دەدات. ئەگەر ئەنجومەنە ناوخۆییەکان ناچار بن دەستبەرداری دەسەڵاتەکان بن بەبە ئەوەی گەرەنتی پابەندکەر وەربگرن، تەکەبونەکە بە خەرای و بە شێوەیەکی کاریگەرئاراستەکە دگەڕێت بە ناوەندگەرایی، هەرکەسێک بەبە داشتنی مەرجی هوون، بە شێوەیەکی ڕیتەریکی پشتگیری لەو پرسەیە بکات، بەرپرسیارێتی

لەکەوتە میژوویەکانی لە ئێستە دەگرێت، جا هەر کەس و لایەنێک بێت.
من قەناعەتم وایە کە ئاشتییەکی بەردەوام لە سوریادا تەنیا کاتێک مومکین دەبێت کە خەڵکی ناوچەیی بە جددی وەربگیرێت، خەڵکوبەریی کورد تەنیا بنیاتنانی سەربازی نییە، بەڵکو دەربڕین و هەڵوێستێکی سیاسی بکەمەڵە، هەرکەسێک ئەو هەڵوێستە ڕەتبکاتەوە لە بەرژەوەندی بەڵێنی کورتخایەنی سەقامگیری ناوەندو سوریایەکی یەکرتوودا، ئۆگری ململانێ چاوەڕوانکراوەکەی داهاتوو کە ئۆگری سەرهەڵدانی زەر نزیکە، بە کەم دەزانێت.

لەو چوارچێوەیەدا پێویستە بە شێوەیەکی توندو سەرکەنەکراو ڕەتی (تەم باراک) لەو فەزا سیاسیەدا هەبسەنگێندرێت، هەڵی سیاسی ئەو، بە ڕونی هەمای گەڵانکاریەیە لە پشتیوانی لەسەر بنەمای هاوبەشییەوە بە عەقلیەتێکی ئامرازیی بەرامبەر بە کورد، وە هەر گەڵانکاریەکیش بەو ئاراستەیەدا دەبێتە کەشێکی گەورەو گرێیەکی نەکراوە بە ئایندەی ئەو هاوبەشیە.
پرسیارە چارەنووسسازەکە ئەوەیە، ئایا هەر بەڵاستی دەوڵەتی ناوەندی سوریا پارە بە نەزمەک دەدات کە لە ڕووی دامەزراوەییەوە دان بە فرەچەشنییە جەراوجەرەکاندا بنێت، کە من ئەوە بە شتێکی نزیک لە مەحال دەبینم، یان یەکێتی و یەگرتوویی لە ڕۆگەی دادوەری و یەکسانکردنەوە دەسەپێنرێت؟ کە ئەوەش بە دەوڵەتێکی دینی ونەتەوەیی یاخود جیهادی عەقیدەیی هەرگیز چاوەروان ناکریت، ئۆگەر ئۆکتەرە نەودەوڵەتییەکان بە ڕوونی پشتیوانی و بانگەشە بە گەرانتی پێکهاتەیی نەکەن لە سوریادا، ئەوا یەکگرتن و تیکەڵبوون بە خەرایی دەبێتە شەقامکی یەکسەرەو لە کۆتایسدا داخراو. وە دواتر پرۆژەی سیاسی خەسەری ڕەژئاقا مەترسی نەمانی نێک لەڕۆگەی شەڕی ئاشکراوە، بەڵکو لەڕۆگەی سیاسەتی پەراوێزخستنی لەسەرخۆ و قەناغ بە قەناغەوە دەبێتە واقیعێکی فەرزکراو.

جوتیار

دیلیڤەری؛ کارئاسانی یان تەمبەڵی؟.. وریا مەعروف

تەنها پێنج ساڵ لەمەوبەر، ئەگەر لە نیوەشەودا پێویستت بە دەرمانێک، ژەمە خواردنێک یان سادەترین پێداویستی ناوماڵ بوایە، دەبوو سویچی ئۆتۆمبێلەکەت هەڵبگریت یان هووڵ لە شەقام بکەیت. بەڵام ئەمڕۆ، شۆشی ئەپڵیکەیشنەکان و سەرهەڵدانی سوپایەکی گەورە لە ماتۆسکیل و ئۆتۆمبێلی گەیاندن، چنیەتی ژیانی لە شارەکانی کوردستان گۆڕیوە. ئێستا بە چەند کلیکێک لەسەر شاشەی مۆبایلەکەت، جیهان لەبەردەم دەرگای ماڵەکەت ئامادەیە. بەڵام پرسیارە جەوهەرییەکە لێرەدا ئەوەیە: ئایا ئەمە ئاسانکارییەکی تەکنەلۆژیە بۆ کەینی کات، یان تەڵەیەکی نوێیە بۆ نوقمبوونی کەمگە لە ناو "ئابووریی تەمبەڵی"دا؟

لەم سەردەمەدا ئەپڵیکەیشنەکانی گەیاندن (Delivery) وەک ڕزگارکەرێک دەردەکەون. لە سەردەمێکدا کە شەوازی ژیان خێرا بووە و کات بووەتە گرانبەهاترین سەرمایە، ئەم خزمەتگوزارییانە هەناسەیەک بە مرۆڤی سەرقاڵ دەگەڕێننەوە. بە دایکێکی فەرمانبەر یان باوکێکی ماندوو کە دوای دەوامی درێژ دەگەڕێنەوە، گەیاندنی پێداویستییەکان بە ماڵەوە تەنها کەینی کۆپڵ نییە، بەڵکو کەینەوەی ئەو کاتەیە کە دەکرێت لەگەڵ منداڵەکانیان یان بە پشوویەکی پێویست بکاریبهێنن.

جگە لەوەش، ناتوانرێت نکۆڵی لە ئەو هەزاران هەڵی کار بکەین کە خسانەتە بەردەستی هەزاران گەنجان و بوژانەوەی بازاڕە بچووکەکان. بەڵام کاتێک باس لە گۆشەی ئەم کارتە دەکەین، نابێت تەنها وەک ئاسانکارییەکی تەکنەلۆژی بیبینین، بەڵکو ئەمە لەبەردەم گەنجانکارییەکی هێشێی کەمایەتیداین کە خەریکە پەناسەی ئەمە بە "پەیوەندی"، "شۆن" و "ئارامگرتن" دەگەڕێت.

کاتێک بە وردی لە دیوەکەی تری ئەم مەدەڵە دەڕوانین، زاراوەی "ئابووریی تەمبەڵی" خەی دەردەخات. ئەمە ئەو کاتەیە کە مرۆڤ ئامادە نییە بۆ کەینی "شەربەتێك" یان "نانی ژەمێك" کە تەنها پێنج خولەک بە پیادەڕەوی لێیەوە دوورە، پەنا بە دیلیڤەری دەبات. لێرەدا ئەمە کات ناکەین، بەڵکو خەریکی بونیادنانی جۆستەیەکی تەمبەڵ و مەشکەکی دەستەمێین.

ئەم دیاردەیە لەکۆتەی تەندروستی و کەمایەتی مەترسیداری هەیە. بازاڕکردن لە مژووی مرۆڤایەتیدا هەمیشە پێسەیەکی کەمایەتی و

ئاوگۆی مرۆیی بووە؛ بینینی خێک، گفتوگۆ لەگەڵ فرۆشیار و گەینووی سەاو. بەڵام ئەستا، ئەم ئەپێکەیشنانە مرۆقیان بەرەو "تەنیاییکی دیجیتاڵی" بردووە. پەیوەندییەکان کورتکراونەتەوە بە پەیوەندییەکی سارد لە ڕوان "بەکارهێنەر و شاشە". ئەم گۆشگیرییە نوێیە وای کردووە ماڵ لە "شوێنی حەوانەوە"وە بگۆڕێت بە "ناوەندی هەموو چالاکییەکان" (کار، کڕین، خواردن)، ئەمەش کەلتووری گەڕان و پیادەڕۆوی بەرەو لەناوچوون دەبات و دەبێتە هۆی "دابڕانی کۆمەاێتی"
خاڵی یەکلاکەرەوە لەوەدایە: ئەو کاتەی "دیلیڤەری" بەمان دەگەینێتەوە، چۆن تەدەپڕێنین؟ ئەگەر کاتەی بەمان دەگەیەنێتەوە بە خوێندنەوەی پەرتووکێک یان گفتوگۆیەکی خزانی بێت، ئەوا تەکنەلۆژیا لە خزمەتماندایە. بەڵام واقیعەکە پەمان دەڵێت کە زەربەی بەکارهێنەران ئەو کاتە "خەاتکراوە" هەر لەناو سۆشیاە میدیا و ڤیدیۆ بەماناکاندا بەفیڕۆ دەدەن. لەڕەدا پارە دەدەین بە ئەوەی تەمبەڵتر بین، نەک بەرهەمهێنەرتر.
ئەم خەراییە لایەنی ئارامگرتن و تەفکرین لە مرۆقدا لەناودەبات؛ ئەمە بووینەتە نەوێک کە هەموو شتێکمان "ئێستا و دەستبەجێ" دەوێت. کاتێک هەموو پێویستییەکانمان تەنها بە یەک کلیک کورت دەکەینەوە، تەنها ماندووبوون لە جێستەمان دوور ناخەینەوە، بەڵکو بە بەدەنگی خەریکین ئەو هەستانەش لەناو دەبەین کە تەنها لە "هەوەدان" و بەرکەوتنی ڕاستەقینە لەگەڵ شەقام و بازاڕدا دروست دەبن.
ئەپێکەیشنەکانی گەیاندن دەکرێت هەکارێك بن بە ڕێکخستنی ژیانێکی مەدەرن، یان ببنە هۆی دروستکردنی نەوێک کە توانای ئارامگرتنی نییە و لەناو چواردیواردا زیندانی کراوە. تەکنەلۆژیا کاتێک پیرۆزە کە بمانکاتە مرۆقێکی ئازادتر، نەک ئامڕێکی بە جووە.
پێش ئەوەی جارێکی تر پەنجە بنێیت بە بژاردەی "داواکردن" ساتێک ڕابمێنە و لە خۆت بپرسە: ئایا بەڕاستی کاتم نییە، یان تەمبەڵی مشکمە کە دەیهەوێت لە ژیانی ڕاستەقینە ڕابکات؟ ڕێنگە ئەوەی پێویستت بێت تەنها ژەمە خواردنێک نەبێت، بەڵکو کۆمەک پیادەڕەوی، بینینی ڕووی خێک و هەڵمژینی هەوایەکی ئازاد بێت. چونکە ژیان لە دەرەوەی پەنجەڕەی ئەپێکەیشنەکانەوە، زەر جوانتر و ڕاستەقینەترە.

وریا مەعروف

ڕۆشنبیری ئەمڕۆ! ڕۆشنبیری ئەوان.. عەبدولڕەحمان فەرهادی

هەفتەی ڕابردوو، بە چەند دەنگێک باسم لەوە کرد کە هەندێ کەس لەنێو ناوەندە ڕۆشنبیرییەکەی ئەمڕۆدا هەڵتەقیون، با تا ئێستایش خۆی چەند کتێبێک بن، بەڵام هەر هیچیان نەنووسیوە و خوێنەرم دەوێ بزانێ چییان وەشاندووە و لە مەرام و مەبەست و نووسینیان تێبگات، ڕۆژ هەتا ئێوارە خەریکی یەکلامن بە نووسینەکانیان، کە دەشهێنە سەر شاشە و شانەی بەنەکان و دانیشتنی کەسانی بوارە کولتوورییەکە، زۆر بوێرانە بە قسە و لاباسی بە ناوەڕۆک هەڵت دەکەن، درێژلیان پێیە و دارکونکەرێن، لەولایشەوە خەیان پە ڕۆشنبیری پڵی نایابە. ئەمە لە نەخێشیی دەروونی بترازێ، هیچ پێناسەیەکی لۆجیکی ناگرێتە خۆ.
لە دنیادا، نووسەرتان ناسیوە تێینەگەی چیی نووسیوە؟ چما لەکدانی تەرجەمەی سەقەتی ئەم پەڕەگرافی کتێبێک و ئەو بەشی کتێبێکی تر، بە ناونیشانی گەورەوە کە بە کتێب چاپی دەکەن! جگە لە کاتەکوژی، چی لە ئاوەزی خوێنەر دەجمێنێت؟ ئەڕە ئەم ڕۆشتانە دەمانکەنە نووسەر و ڕۆشنبیر؟ مەگەر لەنێو ئەمەی کورد، دنا کوا لە دنیادا شتی وا هەس؟ جا سەیر و سەبەتەکە لەوەدایە ئەو نووسەرمەندە دەستپاچە و دەروون نائارامانە، خەیان بە (ڕۆشنبیر) دەپناسێنن! خە ئەگەر خوێنەرێک، پرسیار لە دەنگی نووسینەکانیان لە بکات، پێی دەڵێن: «جارێ ماوتە، لە داهاتوو تێدەگەیت کە من چیم نووسیوە و من کەم و چ بیرمەند و فێلەسووفێکم.»

لەڕەدا مەبەستمە بڵێم: نووسەر و کەسایەتیی داهێنەر و ڕۆشنبیری ڕاستینە و زاناکانیش، بە گومانەوە دەڕوانێ خەیان و شاکارەکانیان، تا بەرهەمەکیان دەوڵەمێنن هەر لە گومان و نیگەرانیدا دەمێننەوە، قەت ستایش و وەسپی فشامەزانی خەیان ناکەن.
با لەڕەدا نموونەی هەندێ لەو فێلەسووف و داهێنەرانە، بەرانبەر خە بە ڕۆشنبیرزانینیان بخەمە بەرچاوی خوێنەرێ هەشمەندە خۆشویستەکانم:

دووبارە دەیڵێمەوە:« لە فێلەسووفی جیهانی، چەمسکی دەپرسن:

خۆت بە هۆشەنبیر دەزانیی؟
ئەویش بەرسڤ دەداتەوە:
ئەو ئەوەن بەیار دەدەن ئاخە من چیم!
کەچی لەناو ئێمە، هەرزە نووسەری فیەنگولەی گزگلی وامان هەیە، فەری دوو تەرمی بیانی بووە و ماناکەیشیان بە سەقەتی لەکدەداتەوە، ئەستا نەک هەر خۆی بە هۆشەنبیر دەزانێت، بەکە باس لە ئەزموونی هۆشەنبیریی خۆی دەکات.

لە نەجیب مەحفووز دەپرسن:
-خۆت بە هۆشەنبیر دادەنێی؟
-من نووسەرێکی حیکایەتوگۆم، وشەی هۆشەنبیر لەمن مەزنترە.

بەرتراند هەسە دەڵێ:
هەڵوەستی بەردەوامی من «گومان»ە، هەموو یەقینێک مەترسیدارە.

ئەدوارد سەعید:
هۆشەنبیر کەسێکی نیگەران و نائارامە، ئەو دەڵێ کە کەس نایگوتووە، ئەوەی منیش گوتوومە نازانم چۆنە!

گوینتەر گراس دەڵێ:
من وا لەخەم گەیشتووم کە خویندەوارم، ئیتر نازانم خۆک هاوەامن یا نا!

کەس لەو ناوە گەورانەی بواری هۆشەنبیری و زانین، هاستەوخە ناڵێن ئێمە هۆشەنبیرین!
هۆشەنبیری بەرپرسیارێتییەکی بانگەشەی بەش و بەناوبانگی.

هەموو ئەوانەی کە خۆیان لەو ناسناوە دەدزنەوە، ئەوانەن کە هۆشەنبیری هاستینەن و بەخشس و شاکارەکانیشیان هەموو دنیای گرتووەتەوە. ئەوان کەسی خاکەڵا و سادەن و لەوە گەورەترن بفشەفشێنن.

جەستەی کورد لە قەسابخانەی شاسوەتانەکانا.. ستار ئەحمەد

لەو کاتەوەی ئایین کراوەتە پاساوی دەستهات، کورد وەک قوربانییەکی هەمیشەیی لەسەر مێزی قوماری میر و سوڵتانەکان ماوەتەوە. ئەمە چیتر تەنها سوڵتانی ئێنکەرێ ، نییە کە یاری بە چارەنووسی ئەمە دەکات، بەڵکو هاوکێشەکە زۆر لەوە گەورەترە. لە کاتێکدا ئەمیری سعودیە و پاشای مەغریب وەک نوێنەری پیرۆزییەکان و پارێزەری بەها ئاینییەکان خۆیان نیشان دەدەن، لە پشت پەردەوە و لە کەب و کەبوونەوە تاریکەکانی جیهاندا، هاوبەشی ئەو سیستەمە بازرگانییەن، کە مرۆڤ تێیدا تەنها کاڵایە. ئەو هاوپەیمانییە نێووسراوەی لە نێوان سوڵتانی نوێ و میرەکانی ناوچەکەدا هەیە، تەنها بە پاراستنی بەرژەوەندیی سیاسی نییە، بەڵکو بە شاردنەوەی ئەو قەسابخانە مرۆییانەیە کە تێیدا منداڵانی کورد و بەدەرتانانی ناوچەکە دەکرێنە دیاری بە خاوەن دەستهاتە نەودەوڵەتییەکان.
بەڵام ئەوەی ئەم تاوانە دەباتە ئاستێکی دێندانەتر، ئەو ڕاستییە شاراوەییە، کە لە پشت ونبوونی منداڵەکانەوەیە. باس لەوە دەکرێت کە ئەمە تەنها ڤاندنێکی سادە نییە، بەڵکو جۆرێکە لە ڕەسمی ئایینی و پزیشکیی گەاو کە تێیدا خوێنی منداڵە بێتاوانەکان دەکرێتە قوربانی. زانیارییە بنکەکارییەکان ئاماژە بە ئەوە دەکەن کە ئەو دەستهاتدارانە بە مانەویان لە لوتکەی گەنجی و هێزدا، پێناو دەبێنە بەر بەکارهێنانی مادەیەک، کە لە خوێنی منداڵی ترساو و بێتاواندا دروست دەبێت. ئەمە ئەو قەسابخانە ڕاستەقینەییە کە شاسوەتانەکان بە نەوەی کورد و گەلانی بندەست سازیان کردووە؛ ئەوان خوێنی منداڵانی ئەمە دەخنەوە تا خۆیان پیر نەبن.
ئەردۆغان و دەستەکانی کە خۆیان وەک سەرەکی موسوماناں، نیشان دەدەن . تەنانەت پەردەی کەعبەیان بە ئەو دوورگە بەدناوانە ناردووە، کە مەبەندی ئەم جۆرە تاوانانەن، گەورەترین بازرگانیان بە جەستەی منداڵی کوردەوە کردووە. ئەوان دروشمی کوشتن لە پێناوی خوادا بەکار دەهێنن، بە ئەوەی خۆیکی پێ بەدەنگ بکەن، لە کاتێکدا ڕاستییەکە ئەوەیە ، ئەوان منداڵەکانمان لە پێناوی شەهوەت و تەمانی درۆژی خۆیاندا دەکوژن. ئەمە ئەو دووڕوویییە گەورەیە کە ئایین دەکاتە پەردەیەک بە شاردنەوەی تاوانە هەرە قێزەونەکان.
لەم نووندەدا، بەدەنگیی وەاتانی بێناو موسومان، جێگای تەامان نییە، بەڵکو بەگەی هاوبەشییە لە تاواندا. ئەو وەاتانەی بە کەشە

لاوکییەکان دنیا دەژنن، کاتێک دەگاتە خوێنی منداڵی کورد و بازرگانیکردن بە جەستەیان، دەبنە کۆ و کۆر و لا. ئەوان جیهانی ئیسلامیان کردووەتە حەوشەی پشتەوەی هەزە تاریکەکانی جیهان و منداڵانی ئەمەش وەک باج دەدەنە دەست "شەیتان" بۆ ئاوەی کورسییەکانیان پارێزراو بێت. ئەمە لوتکەی خیانەتە کە بە ناوی خواوە، خوێنی بێتاوانان بکرێتە شەرابی گەنجێتی بۆ جەلادەکان.
کورد دەبێت لەوە تێبگات ئەمە درێژەپێدەری هەمان ئەو سیاسەتە کۆنەیە، کە دەیەوێت کورد تەنها وەک نەکەرێکی گوێایەڵ بمێنێتەوە. ئۆگەر جاران بە ناوی تەکۆشانی ئایینییەوە کوردیان دەکوشت، ئێستا بە ناوی بازرگانی و سیاسەتەوە منداڵکانی دەفرۆشن و دەیانکەنە قوربانی بۆ ئازیبوونی هەزە گوورەکان. ئەو دەستەی قورئان بەرز دەکاتەوە و بە ناوی پیرۆزیەکانەوە قسە دەکات، هەمان ئەو دەستەیە کە واژە لەسەر تەکشکاندنی نەوکانی کورد دەکات. کاتی ئەوە هاتووە ئەم پەردە ڕەشە لەسەر ڕووی ئاستەقینەی سوتانە نوێنەکان لابەرێت و جیهان بزانێت کە لە پشت ئەم دروشمە ئایینییانەوە، چ بازاڕێکی خوێناوی بۆ فرۆشتنی مرۆڤ و تەکدانی شکۆی نەتەوەیەکی ڕەسەن بەڕێوە دەچێت.

ستار ئەحمەد

بزووتنەوەی چەپ و ڕووداوەکانی دوای ڕاپەڕینی بەهاری ساڵی ١٩٩١.. یووسف ئه حمه د مه نتك

بۆ خوێندنەوەی ئەم بابەتە کلیکی ئێرە بکەن..

YusefMantikDownload

کتێب\ وەتەپارێزکی قوتابخانەی هەولێر.. د. ئەنوەر دڵسۆز

بۆ خوێندنەوەی ئەم کتێبە کلیکی ئێرە بکەن...

AnwarDlsoz_WlatparezyDownload

لە بیابانکی قوتابخانەی شیعری نەوزاد بەندی

دوای زیاتر لە نەوە و پێنج ساڵ،
بە تەمان کەی پەنجەمری
خەرجکردنی
موچەی فەرمانبەران بکەن؟
لە مانگ و وەرزیش ترازا ..
ناتەم ئیمزا ..
چونکە ئەوە ،
زەر نەخوێنەوارن بە کورد،
ناتەم ئیمزا ..

⋆ ⋆ ⋆

لە فەکە بە فەکە
پێشوازی لێم و لەو ئەکەی ؟
فەرشی سوور بە خەت ڕائەخەی ؟
لە پشت چەند پیتەکی گەورەی
ئینگلیزییەوە ، ووتار ئەدەی ؟
ئەی بە ناچی لەسەر خوانی
کەمئەندامە ئیستەک بکەی ؟
لە دیوارە شەدارەکەی
لە ژەر وێنەی
باوکی بە ئەوە کوژراوی،

نوسراوە : وا وەرزە ڕەیشت و
سەد و پەنجا هەزارکەم
هەر نادیارە ..
شەرم ناکەی ؟
ووتار ئەدەی ؟
لەناو ملیاران دۆلاری ناشەرعیدا،
بەگەنت لە دە، ترشاوی ..
هەندە دەستیان پیا هەناوی،
هەندە موچەی
کەمئەندامیان تیا خەرجکردووی ،
کەس نازانە لە چی ئەچی ..
ئەی ئەندازیاری ملکچەیی ..
ئەی پزیشکی کوردایەتیی ، ئەەی مردووی ..

⋆ ⋆ ⋆
لەو سەری شەقامی پیریی ،
ئەتبینم ، بەس
تازە دوای چی ؟
تەمەن تەواو ،
توایەوە ..
تازە دەرمان و دەوای چی ؟

⋆ ⋆ ⋆

هەندە جەری دوور کەوتنەوە ،
چاو شارکەیە ..
بە زیاتر دەزینەوەیە نەک لە دەستدان ..
هەندەکی تری ، وون بوونە ..
دابەنە ، تا سەر ئەسقان ..
هەردووکیشیان گەانکاریین..
گەانکاریی باج ی ئەوە ..
ئەو میللەتانەی ناتوانن باج بدەن.. باج..
هەتا ماون، کەوتوونەتە
ژێرپەی یەک جەر تەخت و تاراج
وەک ئاژەە نان و ئاو ئەخەن
لەگەە پەین ..
لەگەە بەە و
لەگەە قەە و

گیڤ و زێین ..
ئێشێن بکو ژگارمان کا
بونا ، بو لعالمین ..

* * *

بارانی داهاتوو ، ناچم دڕ ،
سڕخشیی له گو و درخت ناکم،
کاتێ گیایان هڵوڕ ..
هیچ نییە ، پڕ هورکە
دت و دڵوا ..
هروکو تێ ..
وکو زانکە ..
ناهم دست
بە زنگی شیعرکم بڕ ..
چاک ئزانم
گر بروسکە و تف و لافاو
سرتاسری بسوتنێ و
بخنکنێ و
بفوتنێ ..
هشتایش تیایا پیا نابێ
تاقە یک پیاو ..

* * *

دیسان هیانکشانو له دروشمی
نگا و نگاڵی ژئاڤا ؟
دیسان هیانپڵاندنو ؟
دیسان هیانتاندنو ؟
ئی کوا دروشمی شکاوی
مانگی یانز و
مافی دوانزه و
مانگی یک و
مافی سدان هزار لاوی
خاون بوانامی بێ ئیش ؟
بە چی ڵێیشتن ،
وا داتان نا
قژ و
بڕ و

سم□ و
□یش ؟

⋆ ⋆ ⋆

باران ل□ کو□ی ؟
ب□فریش تاو□ دانیشت و □□ی ..
ک□چ ل□ پ□ا خ□م□ی ه□□دا ..
تا ت□واو □یشی سپی بوو ..
جانتاکانی دا به تیکت□ک و
د□ستی دوو ..
پاسپ□رتی ئ□کسپای□ر بوو ..
ئیتر ئ□ب□
ه□ر ل□ر□ بم□نین□و□ ..
ب□□کو مژدی موچ□ی□ک
ل□ د□م و چاوی
س□ر□کا بخو□نین□و□ ..

⋆ ⋆ ⋆

ه□ند□ جاریش،
ل□ناکاو بیرت ئ□ک□م و
ب□ ه□ر چوار لادا ئ□گ□□م
شو□ن پ□ی□کت ناد□زم□و□ ..
ن□ ژمار□ک□ت ..
ن□ ناوی قوتابخان□ک□ت ..
ن□ میو□ فر□شی دار□غا ،
ئ□یانووت ه□ند□ س□ ش□ممان،
ع□سر□کی در□نگ ل□و□ بوو ..
هیچم پ□ ناد□زر□ت□و□،
ت□نها ئ□و□ند□ ئ□زانم
کر□لای□کی مار□نیی
م□د□ل دوو ه□زار و بیست و دوو
یان ی□کت پ□ بوو ..